

De eerste oorzaak van het huwelijk

1 één doel 2 twee mensen 3 drie draden 4 vier lessen

Gemeente,

Het huwelijk is de staf op reis naar de toekomstige eeuw. Het is Gods geschenk in tegenspoed en kruis waarop Hij zegen wil geven. Het wordt door Gods hand bijeengebracht voor het leven. Dat was in drie zinnen wat we tot nu toe vonden over het huwelijk.

Dan wordt het nu wel tijd voor de vraag wat eigenlijk het doel van het huwelijk is. De bedoeling. Dat lijkt niet zo heel moeilijk: het doel van het huwelijk is elkaar gelukkig te maken. Daar zou gelovige en ongelovige het nog wel over eens kunnen zijn. Dat is logisch. Nee, toch niet. Tenminste, dat is niet het einddoel.

1 Eén doel

Want als het goed is, is het einddoel van het huwelijk wat het formulier noemt: om godzalig te leven. Te leven tot Gods eer samen, én dat het huwelijk ook tot zegen mag zijn voor anderen: in familie, werkring, gemeente. Dat het huwelijk man en vrouw doet leven tot Gods eer én een bron daarvan mag zijn voor anderen.

En al het andere is eigenlijk middel voor dat doel. Als je getrouwd bent, en als je ongetrouwd bent. Het doel is om tot Gods eer te leven en om anderen daartoe te brengen. Want als je huwelijksgeluk doel in zichzelf wordt, als je werk doel in zichzelf wordt, als je hobby doel in zichzelf wordt, als je kerkenwerk doel in zichzelf wordt, dan is het een afgod geworden. Alle dingen, dus ook het huwelijk, staan pas op hun plek als ze middel zijn. Middel zijn voor het doel om tot Gods eer te leven en anderen daartoe te mogen brengen.

Daar zijn wij voor geschapen. Dat is het doel van ons leven. Dan moet je bekeerd zijn om zo te zeggen, dan moet je Jezus kennen als je getrouwd bent, anders wil je dat nooit je levensdoel laten zijn. Dan moet je Jezus kennen als je niet getrouwd bent, anders wil je dat nooit je levensdoel laten zijn. Dan moet je Jezus kennen als je werk hebt, als je je vrije tijd invult, als je thuis bent, anders wil je dat nooit je levensdoel laten zijn. Het is de Heere Jezus alleen die mensen die op hen eigen roem, hun eigen plezier, hun eigen voldoening uit zijn herschept tot mensen die tot Gods eer willen leven en anderen daartoe willen brengen.

Maar hoe komt nou zover in het huwelijk dat je in het huwelijk godzalig leven zult?

Nou, allereerst is daarvoor nodig dat je elkaar trouw zult helpen en bijstaan in alle dingen die tot het tijdelijke en eeuwige leven behoren. Dat had de Prediker, Salomo, al gezien. Hij heeft weer eens goed om zich heen gekeken. En hij zag een mens alleen. Iemand zonder man, vrouw, maar ook zonder vrienden. Iemand die zich daar ook de tijd niet voor gunt. Omdat hij of zij zo opgaat in zijn of haar werk en bezig zijn. Dat hoeft dus niet van iedereen te gelden die alleen door het leven gaat. Misschien dat iemand die alleen staat er wel het meest alert op moet zijn. Deze éne die Prediker ziet gaat er wel helemaal in op: werk, carrière, geld verdienen. Maar wat is zo iemand kwetsbaar! De economie komt in recessie, hij wordt arbeidsongeschikt, of er komt een koersval op de beurzen en: de toren stort in. En: wie helpt?

2 twee mensen

Dan is twee veel beter zegt de Prediker. Want twee mensen die kunnen elkaar helpen. En dan kan dat tweetal op allerlei vlak zijn: twee goede collega's, twee goede vrienden. Twee broers of zussen. Zoek daarnaar als je niet getrouwd bent en sta ervoor open als je zelf wel getrouwd mag zijn naar een ongetrouwde toe.

Maar dat twee krijgt toch wel zijn meest intieme invulling bij het huwelijk: man en vrouw. Niet dat dat ook altijd gebeurt! Dat elk huwelijk een toonbeeld is van hulp aan en voor elkaar, helaas niet. Maar het zou toch in het huwelijk het meest diep en rijk zijn invulling moeten krijgen. Daartoe word je aan elkaar gegeven. Op de levensreis. Praktisch. Want op een dag valt de één. Letterlijk kan dat gebeuren. Eén van de twee kan niet meer uit de voeten. Maar de ander is geroepen om het werk dan over te nemen. Zonder mopperen en chagrijnigheid. Maar met liefde. In kleine dingen dat je dingen doet als de ander het even niet aan kan. Ook als de ander geestelijke aangevallen wordt en valt in depressiviteit. Mooi, als je dat al had gezien en deed voordat de ander erom vroeg. Maar dat heeft ook een geestelijke lading. Eén van jullie valt. Dat roept het beeld op van iemand in Israël die iets zwaars draagt. Maar dat is zo'n last dat degene die het draagt struikelt en valt. Zo kun je vallen als je wat te dragen krijgt. Ook als je de weelde dragen mag dat het allemaal goed gaat. En één van jullie valt: in zonde, of in moedeloosheid, want het solliciteren duurt al zolang, of de kinderzegen blijft zolang uit. Of valt in vertwijfeling, of er rond het heilig avondmaal ooit wel licht komt, of het ooit wel wat wordt in het leven met God. Maar de ander kan oprichten. De man de vrouw, en een andere keer de vrouw de man. Mag wijzen op de trouw van de Heere, op de uitkomst die er bij Hem is,

op de wijsheid van Gods leiding. Heerlijk, als je zo als man en vrouw elkaar weer verder mag helpen.

Getrouwd zijn, niet allereerst om gelukkig te worden, maar om gelukkig te maken. Ook en juist als de ander niets terug kan doen. Omdat de ander dement is geworden of in coma ligt.

Dan komt de nacht. Waarin het in Israël flink af kan koelen. Als een reisgezelschap het land door trok en er was geen herberg in de buurt dan moest er buiten overnacht worden. En dat kon koud zijn. Dan kunnen mensen elkaar warmen. In het leven kunnen ook nachten komen. Nachten van beproeving en donkerheid. Van aanvechting en godsverlating. Je ziet Gods weg niet meer en voelt Gods nabijheid niet meer. God lijkt zo ver weg. De koud slaat om je hart heen. Het is donker voor je ogen, donker in je hart. Maar je kunt elkaar helpen. De één kan de ander wijzen op God. Op Zijn Woord en belofte. Dat God Zijn Woord houdt en Zijn belofte vervult door de nachten heen. En dat Zijn Woord het beslissende is.

Zo kun je tot nut en zegen zijn voor anderen: familie, collega's, gemeenteleden. Je huwelijk is een tankstation. Je kunt daaraan voorbijrijden met de gedachte: jammer van mijn tijd om daar te gaan staan tanken. Maar ja, dan val je een keer droog. Je kunt denken: ik heb geen tijd om aandacht voor mijn man of vrouw te hebben, ik heb het te druk met mijn werk. Maar dan val je een keer stil. Een goed huwelijk is de beste bron voor een nuttig leven in werk en gemeente.

Dan komt er weer een nieuwe morgen. En er komt een vijand, in Israël vaak een struikrover, om aan te vallen en te overweldigen. Gewond achter te laten of juist mee te sleuren. Eén alleen begint niet veel, maar twee staan sterk. Het leven kent zijn morgens waarin de duivel, die is er meestal vroeg bij, komt om aan te vallen. Om als een struikrover je zegeningen afhandig te maken of je mee te sleuren. Hij doet dat door verdrukking en vervolging. Het is zo moeilijk om God te blijven dienen, je geeft er de brui aan. Het is toch veel makkelijker om 's avonds wel hele avonden voor de tv te hangen. En de duivel kan het ook heel zacht en lief doen. Het gaat zo goed, je voelt je zo gelukkig, je hebt het zo druk, het geloof verliest zijn waarde en intensiteit. Je merkt het vaak aan het gebedsleven. Dat taant en vlak wordt. Maar de één kan de ander bijstaan.

Daar zit ook iets in van het verlaten van vader en moeder. In aards opzicht is niet meer je vader of je moeder die op de eerste plaats staat. Om dingen mee te delen of aan te vragen. Nee, dat is je man, je vrouw. Die eerst vertellen wat je dwars zit of waar je van in de wolken bent, die eerst om raad vragen. En dan kan het heel wijs zijn als je

samen ouders om raad vraagt. Maar je beslist samen als man en vrouw. Dat moeten en mogen ouders ook leren. Loslaten, op het tweede plan gaan staan. Zodat je kinderen elkaar kunnen helpen en bijstaan.

Want het gaat erom straks samen aan Jezus' rechterhand te staan. Samen te horen: gaat in gij gezegenden Mijns Vaders. Dat gun je elkaar toch? Je kan toch niet overal aandacht voor hebben, voor elkaars werk, uiterlijk, lichaam, hobby's, gezondheid, maar dit vergeten? Dan merk je: hoe meer je hiernaar streeft, hoe meer je aan de voeten van Jezus komt.

Daarom doe je ook jezelf zoveel tekort als je ervoor kiest met iemand te trouwen die de Heere niet kent en verlangt te dienen. Dan ontzeg je jezelf zoveel. Alleen al om deze reden zou je dat niet moeten willen. Want elkaar vrijlaten is iets heel anders. Dat is niet helpen en bijstaan. Vraag het maar aan hen die daar later in hun huwelijk achter kwamen. Elkaar vrijlaten is heel iets anders dan elkaar helpen en bijstaan voor het eeuwige leven. En dat mag en moet natuurlijk groeien in je verkeringstijd. Dat is geen knop die je omzet op je trouwdag, maar een knop die er in je verkeringstijd is en die open bloeit in je huwelijk. Je verkeringstijd is er oefentijd voor.

3 drie draden

En dan komt Prediker tot het eigenlijke. Eén kan zo eenzaam zijn, twee kan zoveel beter zijn, maar, dat is dan duidelijk het hoogtepunt, een drievoudig snoer wordt niet haast verbroken. Eigenlijk een hele vreemde uitspraak dan. Want je zou denken als je terugkijkt op die vorige situaties van het vallen, de koude nachten, de strijd tegen vijanden: dan is 10 nog beter, en 100 man staan nog sterker. Met hoe meer je bent, hoe sterker je staat. Maar nee, drie, dat is genoeg. Dat kan alleen als die Derde dan een heel bijzondere is. En dan weten we wel aan Wie moeten denken. Die Derde is God. Is Gods Zoon, Jezus Christus. Met Hem sta je sterk.

En Hij is in ons leven gekomen. Hij weet van alle dingen af. De Hebreënbrieff zegt zo diep en treffend: Hij is in alle dingen gelijk als wij verzocht geweest doch zonder zonde. In alle dingen. Hij is beladen en belast geweest: onder last van onze zonden en Gods toorn. Onder de haat en spot van mensen die over Hem werd uitgestort. Maar: zonder te vallen! Niet in zonde, niet in moedeloosheid, niet in vertwijfeling. Hij is in de nacht geweest. De nacht van Godverlatenheid en aanvechting. In De hof van Gethsemane was het nacht. Nacht van angst en benauwdheid. Aan het kruis werd het nacht: donker van Godverlatenheid. Nedergedaald ter hel is Hij. En Hij werd aangevallen

door de satan. Die Hem probeerde te verleiden, probeerde te beangstigen, probeerde van Gods weg af te krijgen. Zijn leven lang heeft satan Hem aangevallen. Maar Hij heeft overwonnen. Hij stond op in de morgen van het eeuwige leven als Degene Die alle macht heeft in hemel en op aarde.

Dan geldt allereerst voor iedereen persoonlijk: hebben we Hem nodig? Om onze last te dragen? Ons in verzoeking bij te staan? Anders bezwijken we en worden de duivel ten prooi. Persoonlijk, of als man en vrouw? Heere, ga Gij met mij. Opdat ik overdag niet val, 's nachts niet wegzink, in de strijd niet onderga. Dan is één met de Heere beter af dan twee zonder de Heere. Niet het getrouwd zijn is alles maar het met God zijn is alles.

Maar ook als echtpaar. Want samen ben je nog zo zwak. Samen kun je zijn als die éne die opgaat in zijn werk. Dat je allebei valt in die valkuil. Dat je beiden valt in zonden, moedeloosheid of vertwijfeling. Dat je samen aangevochten wordt en in donker bent. Dat je allebei overmand wordt door de duivel, te zwak om te waken en weerstand te bieden. En zo is het ook. Hij moet erbij! Het is nodig dat Hij erbij komt in je huwelijksleven.

Dat is knielen in een trouwdienst. Heere, samen redden we het niet. Dat is uiting van de smeking: Heere, ga met ons. Dat Hij in je leven moest komen. Anders gaat het niet goed. Niet goed in je leven, in je levenskoers en -keuzes, niet goed in je sterven. En om zo elke keer weer te knielen. Dagelijks: Heere, ga Gij met ons. Houd ons in uw spoor. In onze levenskoers en -keuzes, in onze levenstijd en stervensuur. Heere, ga met ons. Oefen je daarin in je verkeringstijd.

Dan is het nog merkwaardig dat de tekst het heeft over een drievoudig snoer. Je kunt zeggen: het ging dus eerst over één draad, toen over twee draden en nu over een drievoudig snoer. En een snoer, dat weten we wel, dat zijn drie draden, maar...dan in elkaar gestrengeld. In elkaar gevlochten, dat is een snoer. Drie draden in en om elkaar heen verweven. Niet los naast, langs elkaar, maar in elkaar verstrengeld. Verstrengeld om Hem heen. Overdag en in de nacht en in de morgen. Je leven verweven met Christus. In gebed aan Hem verstrengeld. Al je zorgen en verlangens hechten zich aan Hem. En al Zijn zorg en hulp en troost verweeft zich met jou. Je leven wordt vervlochten met Hem. En geen dag geen nacht geen morgen is los van Hem te denken. Zo verstrengeld zich je huwelijksleven om Hem. En zo ook om elkaar heen.

Dat is een drievoudig snoer. Geen draden los naast elkaar. Los naast God. Maar om Hem heen verstrengeld. Dan leer je ook elkaar kennen. Want wie bidt die opent zijn hart voor God. Bidden is eerlijk zijn

tot op de bodem van je hart. Dan weet je alles van elkaar. Dan leer je elkaar geestelijk kennen. Rondom de Bijbel, napratend over de preek, nee, niet over de temperatuur en de lengte, maar over de preek.

Dat is: elkaar helpen en bijstaan in alle dingen! Net als Manoach en zijn vrouw. Manoach die dat zegt: ik heb de engel des Heeren gezien, ik ga sterven, ik ben bang! Hebt dat wel eens gezegd tegen uw vrouw, of uw man? Kijk, Manoach had ook stil kunnen worden. Totdat zij vrouw zou vragen: hé Manoach, man is er wat, je bent zo stil. En dan zeggen: o nee, niks, helemaal niks, ik ben wel meer een beetje stil. En mooi hoe zijn vrouw dan antwoord hé? Ze neemt hem serieus en weet wat ze zeggen kan en noemt drie redenen die Manoach kunnen troosten. In je verkeringstijd mag je oefenen en merken of je zo met elkaar om kunt gaan. Dat is heel wat anders dan een man of vrouw die zegt: o nee he, meneer loopt weer eens te tobben, ik zou die sombere gedachten maar gauw uit je hoofd zetten, dan kunnen we weer wat leuks gaan doen tenminste. Ook in het huwelijk kun je als twee draden langs elkaar heen leven. Niet in elkaar verstrengeld rond Christus, maar twee aparte draden die elkaar nergens raken. Misschien alleen nog voor seksualiteit. Maar meer niet. Zoek dan hulp!

4 vier lessen

De eerste: huwelijk heeft onderhoud nodig. Want het gaat vanzelf verkeerd. En dat kan ook nadat er een tijd geweest is dat het wel open en oprecht was. Dat je wel biddend rond Christus elkaar tegenkwam en in het hart keek. Maar wat vloeibaar is kan gaan stollen. En wat stroomt kan gaan bevroren. De stroom van openheid vanuit je hart naar God en elkaar toe kan stollen en bevroren. Als het onder nul wordt. Als er in je huwelijk geen warmte meer is en aandacht. Als je opgaat in je werk, of in je hobby, of in je vriendinnen, of in regelen zodat je elkaar zelden meer echt spreekt. Neem tijd voor elkaar! Huwelijk heeft onderhoud nodig. Neem tijd voor elkaar. Dat is als het benzinstation. Daar moet je steeds weer terugkomen om bij te tanken. Om goed te kunnen rijden moet je terug om te tanken. Om goed te kunnen functioneren op je werk en overal moet je steeds terug naar je huwelijk. Een goed huwelijk is het tankstation waardoor je andere dingen weer aankunt. Als je daaraan voorbij leeft en rijdt, breekt dat op.

De tweede les: dit drievoudig snoer geeft eenheid. Zo maak je ook alle keuzes voor je leven. Een drievoudig snoer. En zo merk je dat die Derde, de Heere, de Eerste is. Dat Hij alle dingen bepaalt en leidt. Dat Hij geeft richting en koers aan je huwelijksleven. En zo verbindt Hij aan elkaar. Tot een snoer dat niet haast verbroken wordt. Want Hij geeft als eerste je samen en beiden hetzelfde doel: naar het Jeruzalem

dat boven is. Hij geeft hetzelfde spoor: van Zijn inzettingen en geboden. Hij geeft dezelfde taak en roeping: tot Zijn eer te leven, die je samenbindt. Hij geeft dezelfde strijd: tegen de duivel de wereld en je eigen hart. Hij geeft dezelfde basis: Zijn genade, Zijn werk. Hij geeft hetzelfde adres: Zijn hart en Zijn toevlucht. Hoe meer Hij zo de Eerste wordt en blijft, hoe meer je levens worden verenigd en aan elkaar gehecht. Er zijn wat keuzes voor je leven. Die heeft iemand die alleen woont of gaat wonen trouwen ook. Over stille tijd en geldbesteding, over de media en over gezinsvorming, over tijdsbesteding en zondagsinvulling. Om samen voor de Heere je weg te zoeken. In de regel geeft degene met het nauwste geweten de doorslag. Al mag je daar nooit misbruik van maken om je zin te krijgen als je een nauwer geweten hebt. En dan merk je het wel aan elkaar. Je man of vrouw, die merkt het eerste als je hardop bidt, dat het vuur eruit is, die ziet het het eerste als je weer en steeds meer je tijd verdoet achter een scherm of scherpje, die merkt het het eerste als je niet meer aan vrijwilligerswerk doet. Die merkt het het eerste als de goede boeken in de kast blijven staan. Let op elkaar. Dat de ander niet achterblijft, geen vaart verliest. Getrouwden, u doet dat toch wel? Of proberen we het een beetje voor onze man of vrouw te verbergen? We zien dat toch wel bij elkaar? Keer terug en kniel weer samen als in het begin. Oprecht belijdend en oprecht smekend. Als je niet getrouwd bent: misschien goed om iemand te zoeken om dat met een regelmaat aan je te vragen: hoe is het met je stille tijd? Met je media gebruik?

De derde les: Zo'n drievoudig snoer wordt niet haast gebroken. Het bijzondere is dat als je aan zo'n snoer trekt dat het juist vaster in elkaar getrokken wordt. Als er aan het huwelijk getrokken wordt, als er spanning op komt te staan, als er druk is of crisis, als er tegenspoed en kruis op drukt, dan breekt het niet, maar het trekt nog hechter in elkaar. De liefde tot Hem breekt niet, de liefde tot elkaar breekt niet, het wordt inniger en dieper. En dan kunnen echtparen die 40 of 50 jaar getrouwd zijn en iets hebben meegemaakt je zeggen dat ze er alleen maar door naar elkaar zijn toegegroeid en naar de Heere zijn toegegroeid. Dat mag juist het gebed zijn in moeilijke tijden en in crisis.

De vierde les: Zo'n drievoudig snoer wordt niet haast gebroken. Maar eens toch wel! Niet gauw, niet snel gebroken. Niet door tegenspoed en kruis, niet door druk en spanning. Maar uiteindelijk toch wel. Wreed en hard is het de dood die scheiding maakt. Hoe hecht ook aan elkaar verbonden, de dood rijt het uit elkaar, scheurt je los. Het huwelijk heeft een einde. Dat geeft aan dat het huwelijk voor onderweg is. Voor déze bedeling is. Voor de jongste dag zijn waarde, grote waarde heeft. Uiteindelijk gaat het ook niet om de vraag: ben je getrouwd of

ongetrouwd door het leven gegaan, maar: ben je met Christus of zonder Christus door het leven gegaan?

Vreselijk als dan die vraag voor scheiding zal zorgen. Scheiding tussen twee. Twee zullen op de akker zijn, twee malen aan de molen, twee in één bed, de één zal aangenomen de ander zal verlaten worden.

Heerlijk als je in de Heere één was. Dan weet je het van elkaar. Want het kan ook snel en jong zijn. Ook als je nog geen dertig bent en nog geen 5 jaar getrouwd bent. Weet je iets van elkaar? Praktisch: over de financiën, over de toekomstplannen. Over de rouwkaart? Weet je van elkaar waar de ander zijn zal na het sterven? En als je niet getrouwd bent, is er iemand die hiervan de nodige dingen van je weet?

Wat rijk als je dan de tijd ontvangt om tegen elkaar te zeggen: Bedankt voor alles. En om dan samen te bidden: o HEERE, vergeef ons alles wat we elkaar tekort deden in het licht van de eeuwigheid. Maar we weten niet of die tijd krijgen. Daarom misschien vanavond maar tegen elkaar zeggen. Elke week een keer tegen elkaar zeggen, zo de week afsluiten.

En dan moet je door de dood elkaar wel loslaten, en dat kost heel veel pijn en moeite, maar: je hoeft Hem niet los te laten. Hij gaat mee, ook door de dood heen. De band van het huwelijk breekt stuk, maar de band met de Heere Jezus blijft. Dan is het waar wat we weleens zeggen: we mogen hen niet terugverlangen.

En voor wie achterblijft mag gelden: er is een medelijdende Hogepriester. Die weet wat wij nodig hebben. Laat ons dan met vrijmoedigheid toegaan tot de troon der genade. Eén alleen, maar verstrengeld, misschien nog meer dan voorheen, met Hem.

Amen